SCAN TO VERIFY
LAW DEPARTMENT
GOVERNMENT OF SINDH
www.sindhlaws.gov.pk

سنڌ ايڪٽ نمبر XXI مجريہ 1972

SINDH ACT NO.XXI OF 1972

زميني سڌارا ريگيوليشن (سنڌ ٻي ترميم) ايڪٽ، 1972

THE LAND REFORMS REGULATION (SINDH SECOND AMENDMENT) ACT, 1972

فهرست (CONTENTS)

تمهيد (Preamble)

1. مختصر عنوان، واڌارو ۽ شروعات

Short Title, Extent and commencement

2. مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 7 جي ترميم

Amendment of paragraph 7 of M.L.R 115

3. مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 8 جي ترميم

Amendment of paragraph 8 of M.L.R 115

4. مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 10 جي ترميم

Amendment of paragraph 10 of M.L.R 115

5. مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 12 جي ترميم

Amendment of paragraph 12 of M.L.R 115

6. مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 13 جي ترميم

Amendment of paragraph 13 of M.L.R 115

7. مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 18 جي ترميم

Amendment of paragraph 18 of M.L.R 115

8. مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 19 ۽ 21 جي ترميم

Amendment of paragraph 19 and 21of M.L.R 115

9. مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 22 جي ترميم

Amendment of paragraph 22 of M.L.R 115

10.مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 23 جي ترميم

Amendment of paragraph 23 of M.L.R 115

11. 1972 جي سنڌ آرڊيننس XIV جي منسوخي

Repeal of Sindh Ordinance XIV of 1972

سنڌ ايڪٽ نمبر XXI مجريہ 1972

SINDH ACT NO.XXI OF 1972

زميني سڌارا ريگيوليشن (سنڌ ٻي ترميم) ايڪٽ، 1972

THE LAND REFORMS REGULATION (SINDH SECOND AMENDMENT) ACT, 1972

[28 ڊسمبر 1972]

هڪ ايڪٽ جنهن ذريعي زميني سڌارا ريگيوليشن، 1972 ۾ وڌيڪ ترميم ڪئي ويندي.

تمهيد (Preamble)

جيئن تہ زميني سڌارا ريگيوليشن، 1972 (MLR No.115) ۾ وڌيڪ ترميم ڪرڻ ضروري ٿي پئي آهي، جيڪا هن ريت هوندي؛

جيئن تہ وقتي آئين جي آرٽيڪل 280 جي شق (3) جي شرطيہ بيان پٿاندڙ صدر جي اڳواٽ اجازت ڪانسواءِ مذڪوره ريگيوليشن جي ترميم يا منسوخي لاءِ بل آڻي نہ ٿو سگهجي.

۽ جيئن تہ صدر ان سلسلي ۾ منظوري ڏيڻ فرمائي آهي.

جنهن تي هيٺين ريت عملدرآمد ڪيو ويندو.

مختصر عنوان، واڌارو ۽ شروعات Short Title, Extent and commencement

1. (1) هن ايڪٽ کي زميني سڌارا ريگيوليشن (سنڌ ۾ ترميم) ايڪٽ، 1972 سڏيو ويندو.

(2) هي پوري صوبي سنڌ ۾ لاڳو هوندو.

(3) هي فوري طور لاڳو ٿيندو ۽ 11 مارچ 1972 کان لاڳو سمجهيو ويندو.

مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 7 جي ترميم Amendment of paragraph 7 of M.L.R 115

2. زميني سڌارا ريگيوليشن، 1972 (MLR 115) ۾، جنهن کي هن بعد ۾ جاڻايل ريگيوليشن سڏيو ويندو، ان جي پيراگراف 7 جي ذيلي پيراگراف (1) ۾،

(a) شق (b) ۾، شرطيہ بيان کي هيٺين ريت متبادل ٻڌايو ويندو ۽ ان کي هميشہ ايئن ئي تبديل ٿيل سمجهيو ويندو، يعني:

”جيڪڏهن تحفي ۾ ڪا زمين ڏني وڃي، يا ان جو حق يا مفاد ٻئي ڏانهن منتقل ڪيو وڃي ٿو، جڏهن ڏيندڙ شخص تي هن شق جو اطلاق ٿئي ٿو تہ ان لاءِ هن ڪانپوءِ ايندڙ شرطيہ بيان هن لاءِ مشروط هوندو، ۽ ڪنهن بہ صورت ۾ ڪميشن ان کي درست وهنوار نہ جاڻيندي. وڌيڪ هي تہ هن شق جو اطلاق نہ ٿيندو، جڏهن:“

(i) ڪا بہ تبديلي يا مالڪاڻو حق يا مفاد لاڳاپيل زمين جي بخشش جي لاءِ يا ڪنهن ٻئي شخص جي حق ۾ يا سندس وارث جي

حق ۾ يا بخشش ذريعي.

(ii) ڪنهن به تبديلي زمين تي مفاد ڪٽندڙ ڪو به شخص يا بيوه يا غير شادي شده پيٽ جنهن پنهنجي ابن ڏاڏن جي ملڪيت مان حصو ناهي ورتو، يا

(iii) ڪا به ڏي وٺ جنهن زمين مطابق چڏجي، مٽا سٽا ڪجي زمين سان برابر هجي حصو فصل جي بنياد تي چڏيو ويندو.

(a) تشريح نمبر 2 هميشه لاءِ ختم ڪئي ويندي ۽ هميشه ايئن ئي ختم سمجهي ويندي.

مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 8 جي ترميم

Amendment of paragraph 8 of M.L.R 115

3. ريگيوليشن جي پيراگراف 8 جي ذيلي پيراگراف (2) ڪانپوءِ هينيون ذيلي پيراگراف شامل ڪيو ويندو ۽ هميشه ايئن ئي شامل ٽيل سمجهيو ويندو، يعني:

"(3) ڪو به شخص، جيڪو ڪنهن به وقت هن ريگيوليشن جي نافذ ٽيٽ ڪان اڳ پر 21 ڊسمبر 1972 ڪان اڳ ۾ نه هجي، زرعي ٽريڪٽر جو مالڪ بڻجي ٿو، جيئن ذيلي پيراگراف (2) جي شق (i) ۾ چاٽايو ويو آهي يا پنهنجي زمين تي ٽيوب ويل لڳايو اٽئين، جيڪو 10 هارس پاور ڪان گهٽ نه هجي، يا هن ريگيوليشن جي نافذ ٽيٽ ڪانپوءِ ڪنهن به وقت اهڙي ڪنهن ٽريڪٽر جو مالڪ بڻجي ٿو يا پنهنجي زمين ۾ ٽيوب ويل لڳائي ٿو ۽ اهو جيڪڏهن ذيلي پيراگراف (1) جي گنجائشن جي خلاف نه هجي، تہ انهيءَ ٽريڪٽر ڪتب آڻڻ يا ٽيوب ويل لڳائڻ جو حقدار هوندو ۽ وڌيڪ زمين

جي ايراضي ڪري سگھندو جو اڳ واري زمين ۽ پوءِ حاصل ڪيل زمين چوڏھن هزار انڊيڪس پوئنٽس جي برابر هوندي.

بشرطيڪ اهو شخص جنهن 12 ڊسمبر 1971 تي ٻارنهن هزار پيداواري انڊيڪس پوئنٽس کان مٿي زمين جو قبضو حاصل ڪيو هجي، تہ اهو ذيلي دفعہ تحت ڪنهن اضافي زمين جو قبضو حاصل ڪرڻ جي اهل نہ هوندو، جيستائين اهو ٻارنهن هزار پيداوار انڊيڪس يونٽس جي ايراضي جو قبضو حڪومت حوالي نٿو ڪري."

مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 10 جي ترميم
Amendment of paragraph 10 of M.L.R 115

4. ريگيوليشن جي پيراگراف (10) ۾:

(a) ذيلي پيراگراف (1) ۾:

(i) لفظ "سروس" جي لاءِ لفظن "سول سروس" کي متبادل بڻايو ويندو ۽ هميشہ ايئن ئي تبديل ٿيل سمجهيو ويندو، ۽

(ii) آخر ۾ هيٺين ريت اضافو ڪيو ويندو ۽ هميشہ ايئن ئي اضافو ڪيل سمجهيو ويندو، يعني:

وضاحت: هن پيراگراف ۽ پيراگراف 12 جي ذيلي پيراگراف (1) جي شق (d) جا مقصد ماڻڻ لاءِ "سول سروس آف پاڪستان" مطلب فيڊريشن يا صوبي جا معاملا هلائڻ جي سلسلي ۾ ڪا سول سروس، عهدو يا آفيس، ۽ جنهن ۾ شامل آهي، سپريم ڪورٽ يا هاءِ ڪورٽ جي جج جي سروس، ڪمپٽرولر (Comptroller) ۽ آڊيٽر جنرل، چيف اليڪشن ڪمشنر ۽ وفاقي يا

صوبائي پبلڪ سروس ڪميشن جو چيئرمين يا ميمبر، پر ان ۾ شامل نہ هوندا، جهڙوڪ صدر، گورنر، وزير، مملڪتي وزير يا اسپيڪر، ڊپٽي اسپيڪر يا ٻيا قومي يا صوبائي اسيمبلي جا ميمبر.”؛

(b) ذيلي پيراگراف (2) ۾، لفظ، ڏنگيون ۽ عدد “جيئن ذيلي پيراگراف (1) ۾ جاڻايو ويو آهي” کي لفظن، ڏنگين ۽ انگ جنهن تي ذيلي پيراگراف (1) جا شرط لاڳو هجن” سان متبادل بڻايو ويندو ۽ هميشہ ايئن ئي تبديل ٿيل سمجهيو ويندو؛ ۽

(c) ذيلي پيراگراف (3) ۾، لفظن “ڊفينس سروسز مان ڪو به” کي لفظن ۽ ڪامائن “ملٽري، نيول يا ايئر فورس” سان متبادل بڻايو ويندو ۽ هميشہ ايئن ئي تبديل ٿيل سمجهيو ويندو.

مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 12 جي ترميم
Amendment of paragraph 12 of M.L.R 115

5. ريگيوليشن جي پيراگراف (12) جي ذيلي پيراگراف (12) جي ذيلي پيراگراف (1) جي شق (d) ۾، لفظ “سروس” کي لفظن “سول سروس” سان متبادل بڻايو ويندو ۽ هميشہ ايئن ئي تبديل ٿيل سمجهيو ويندو.

مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 13 جي ترميم
Amendment of

6. ريگيوليشن جي پيراگراف 13 ۾، ذيلي پيراگراف (2) کانپوءِ نئون ذيلي پيراگراف شامل ڪيو ويندو ۽ هميشہ ايئن ئي شامل ٿيل سمجهيو ويندو، يعني:

paragraph 13 of M.L.R 115

”(3) جتي کو شخص پارٽ III تحت اجازت لائق ايراضي کان وڌيڪ زمين تي قابض آهي تہ اها اضافي زمين جيڪا ان جي قبضي ۾ آهي گروي کيل مقاطعي ۾ حڪومت جي حق ۾ نہ ويندي پر هن ريگيوليشن جي ٻئي پيراگراف جي تحت مقاطعيدار يا گروي کندڙ کي واپس ٿيندي، جيئن صورتحال هجي.“.

مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 18 جي ترميم

Amendment of paragraph 18 of M.L.R 115

7. ريگيوليشن جي پيراگراف 18 ۾:

(a) ذيلي دفعہ (1) ۾، لفظن، انگن ۽ کامائن ”ربيع 72-1971 ۽ جيڪڏهن اهڙو کو هاري ناهي، جيڪو اهڙي زمين جي سلسلي ۾، خريف 1971 ۾ روينيو رکارڊ ۾ آبادي جي لاءِ قبضي هيٺ رکندڙ ڏيکاريو ويو آهي“ کي لفظن ۽ انگن ”خريف 1971 ۽ ربيع 72-1971“ سان متبادل بڻايو ويندو ۽ هميشہ ايئن ئي تبديل ٿيل سمجهيو ويندو.

(b) ذيلي پيراگراف (3) ۾ لفظن ۽ انگن ”ربيع 72-1971 يا خريف 1971“ کي لفظن ۽ انگن ”خريف 1971 ۽ ربيع 72-1971“ سان متبادل بڻايو ويندو ۽ هميشہ ايئن ئي تبديل ٿيل سمجهيو ويندو.

(c) ذيلي پيراگراف (4) ۾، لفظ ”باغ“ کانپوءِ لفظن ”يا قسطن تي ڏنل زميني ملکيت جنهن جي قسطن جي سلسلي مان کا قسط جمع نہ ڪرائي وئي هجي“ کي شامل ڪيو ويندو ۽ هميشہ ايئن ئي شامل ڪيل سمجهيو ويندو.

8. ريگيوليشن جي پيراگراف 19 ۽ 21 ۾، شرطيہ بيان ۾، لفظن ۽ ڪمائن "سڄي يا اڌڙي حصي، يا ايراضي ڪان، اڌڙي زمين، جيئن حڪومت مناسب سمجهي" ڪي آخر ۾ شامل ڪيو ويندو ۽ ايئن ئي هميشہ شامل ڪيل سمجهيو ويندو.	مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 19 ۽ 21 جي ترميم Amendment of paragraph 19 and 21of M.L.R 115
9. ريگيوليشن جي پيراگراف 22 ۾:	مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 22 جي ترميم Amendment of paragraph 22 of M.L.R 115
(a) ذيلي پيراگراف (1) جي لاءِ هيٺين ريت متبادل بڌايو ويندو ۽ هميشہ ايئن ئي متبادل بڌايل سمجهيو ويندو، يعني:	
"(1) ڳڻ رکيل ايراضي جي برابر يا اصل رکيل کان گهٽ نہ ورهائي ويندي، ان ڪانسواءِ جتي پنهنجي اجتماعي، ڏار ڏار يا ڳڻيل ان ئي ديهہ يا ڳوٺ ۾ ٻي زمين هوندي ۽ اها ورهاست تي اثرانداز ٿيندي، پل الڳ الڳ يا ڳڻيل هجي، ايراضي رکندڙ پر گذر سفر جي لاءِ زمين کان گهٽ نہ هجي.	
(b) ذيلي پيراگراف (3) جي لاءِ هيٺين ريت متبادل بڌايو ويندو ۽ ان ئي هميشہ ايئن ئي متبادل بڌايل سمجهيو ويندو، يعني:	
"(3) اها ڳڻيل زمين، جنهن جي ايراضي "اقتصادي هولڊنگ" جي برابر آهي، سا ورهائي نہ ٿي سگهجن، سواءِ ان جي تہ ڳڻيل زمين رکندڙن کي ساڳئي ديهہ يا ڳوٺ ۾ ٻي زمين بہ هجي، ۽ ورهاست زمين رکندڙ	

تي اثرانداز ٿئي، پوءِ اها ساڳي ديهه يا ڳوٺ واري زمين اڪيلي جي هجي يا گڏيل هجي، پر اها اقتصادي هولڊنگ کان گهٽ نه هجي."

(c) ذيلي پيراگراف (6) جي لاءِ هيٺين ريت متبادل بڻايو ويندو ۽ ان ئي هميشه ايئن ئي متبادل بڻايو سمجهيو ويندو، يعني؛

"(6) پيراگراف جون شرطون ان تي لاڳو نه ٿيندیون، جيڪي اجتماعي رکندا:

(a) چڏيل ۽ اڻ چڏيل، جيڪا ورهاست لاءِ گهربل هوندي ان جاڻايل طريقيڪار تحت جيڪي ٻيهر آباد ڪرڻ، وسائڻ جي منصوبي جي مطابق هجن، يا

(b) زمين جو مالڪ هاري يا قابض هاري يا مقاطعيدار، جن کي جاڻايل طريقيڪار تحت جيڪو جاري قانون مطابق هجي، ورهاست ڪرڻي هجي."

10. ريگيوليشن جي پيراگراف 23 جي آخر ۾ هيٺين وضاحت شامل ڪئي ويندي ۽ هميشه ايئن کي شامل ڪيل سمجهي ويندي، يعني؛

مارشل لا ريگيوليشن 115 جي پيراگراف 23 جي ترميم
Amendment of paragraph 23 of M.L.R 115

وضاحت: هن پيراگراف جا مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ جنهن کي زمين ڏني وڃي، ان جي معنيٰ:

(a) اهو هاري جنهن کي وڪري اسڪيم مطابق منسوخ ڪيل ريگيوليشن مطابق زمين ڪٽت لاءِ ڏني وئي هجي، يا

(b) کو هاري يا ان ڀوٽ سان تعلق رکندڙ گهٽ زمين رکندڙ جنهن کي زمين فصل جي کٽت لاءِ ڏني وئي هجي، اپ گريڊنگ واري منصوبي تحت جيڪو ڇاڻايل منسوخ ڪيل ريگيوليشن جي مطابق هجي.

11. زميني سڌارا ريگيوليشن (سنڌ ترميم) آرڊيننس، 1972 کي منسوخ ڪيو وجي ٿو.

1972 جي سنڌ آرڊيننس XIV جي منسوخي

Repeal of Sindh Ordinance XIV of 1972

نوٽ:ـ ايڪٽ جو مذڪوره ترجمو عام ماڻهن جي واقفيت لاءِ آهي جيڪو ڪورٽ ۾ استعمال نٿو ڪري سگهجي.